

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andrei Șaguna

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, auto rit. și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRAȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Sufletul muncitorului

Rar stă cineva să reflecteze asupra însușirilor alese ale sufletului omului muncitor, ca să-și dea seama de tot ce distinge acest suflet de al oamenilor cari nu sunt încovoiați cu toată seriozitatea asupra lucrurilor în fiecare zi. Dar toți câți am răsărit dintr-o casă de plugar, sau de meseriaș, sau de muncitor, ori avem printre ei cunoscuți cu cari petrecem adeseori momente mai intime, păstrăm o amintire reconfortantă, neprecizată în noțiuni despre aceste clipe de comuniune cu ei.

Să stăm deci puțin și să căutăm să definim impresiile acestea întâritoare pe cari ni le lasă omul muncitor în clipele de intimă apropiere și convorbire.

Sufletul lui e ca și mâna lui care ți-o strânge pe-a ta: robust, sincer, cald, gata oricând să te ajute la nevoie. În el nu sunt șerpuirile, ascunzișurile, scepticismele, blazările, egoismele fără scrupul ale oamenilor „fini”. Cei ce am fost copii ai oamenilor muncitori, nu mai putem uita clipele în cari am simțit ocrolirea caldă, vânjoasă, sigură a părinților sau a preșinilor lor. Omul muncitor se dăruiește întreg pentru copilul său, pentru semenul care-i cere ajutor. Mila lui se revărsă neînjumătățită, sentimentală ca a unui copil, dar puternică la ajutorare, ca a unui leu.

Cu omul „fin” sau „rafinat” [a se lua aminte la sensul pejorativ ce l-a luat acest cuvânt, care după rădăcina lui ar fi să însemne un suflet subțiat], niciodată nu te simți cu un preșin sincer, cu un sprijin de nădejde, cu un suflet deschis în întregime. O fi el interesant, complex [când este cu adevărat!], dar aceste complexități se traduc în graiu mai direct de cele mai multe ori ca lașități, ca lupte între veleitatea de-a ajuta și egoismul care covârșește până la urmă, ca chinuri interioare tocmai prin faptul că ideologic preponde-

rează în el binele, dar efectiv, practic, domină răul.

Sufletul omului muncitor e în mod precumpănitor brăzdat de o singură linie în general bună. El vede partea bună în tot ce i se spune. De aceea ca un copil nevinovat, se și lasă ușor antrenat de un program, de o propagandă, care îi vorbește de dreptate, de promovarea binelui între oameni. Și chiar dacă uneori acțiunile că-rora le dă sprijinul, aduc și rău, el a lucrat și a luptat bine intenționat.

De sufletul acesta să ne apropiem, frați întru slujirea Domnului Hristos, nu numai cu încredere, ci chiar cu o tragere de inimă deosebită. Căci de lângă un muncitor niciodată nu pleci ca de lângă un teren bătorit, sau măturat de toate furtunile, în care arunci să-mânța în zadar. De lângă sufletul lui nu pleci niciodată descurajat, fără rod pe urma ostenețelor. Munca ta sufletească lângă muncitor nu e niciodată zadarnică.

El nu rămâne rece, sceptic, inept, molău. El ți se deschide repede, întreg, absorbindu-ți cuvântul bun și dragostea. Și dacă te-ai apropiat de el cu adevărat și ți l-ai apropiat sufletește, să știi că ai pe cineva lângă tine care merge, pentru tine și pentru credința ce i-ai sădit-o, până în pânzele albe.

Nu știi cum, dar simt că atmosfera evanghelică numai lângă sufletul muncitorului se poate înfăptui, plină, sinceră, duioasă, în ravărsare de valuri, așa cum e ea.

Prin lumea muncitoare a curs valul Evangheliei în omenire și epocile de învălvorare a creștinismului au coincis cu epocile de apropiere a propovăduitorilor lui de această lume, precum invers, clorotizarea Evangheliei a coincis cu depărtarea de popor și cu gravitația spre păturile cele „fine”.

D. Stăniloae

Praznicul desrobirii Ardealului

București 23 — Guvernul a hotărât ca desrobirea Ardealului de sub jugul maghiar să fie sărbătorită de întreaga suflare românească JOI 26 Octombrie, la praznicul de pomenire al Sfântului marelui mucenic Dimitrie.

Se speră că până la acea dată Transilvania va fi în întregime eliberată.

Înaintarea trupelor sovietice spre Viena

Din Prusia Orientală și până în Sudul Jugoslaviei, armatele lui Hitler se află în retragere pe un front a cărui întindere este de peste 1500 km.

La Sud de Budapesta se dau grele lupte de mari mase armate.

În ciuda condițiilor atmosferice înrăutățite, Mareșalii U. R. S. S. Malinovski și Tolbuchin — după ce au lăsat în urmă Dobrișinul și Belgradul — înaintază spre Viena.

Intrarea masivă a trupelor sovietice în Cehoslovacia, ca și înaintarea spre Satu-mare, situat la 90 de km. Nord-Est de Dobrișin, a dat peste cap dispozitivul defensiv germano-maghiar din Ungaria. În Nord, forțele sovietice au ajuns la Tilsit.

Campania electorală în U. S. A.

Washington 23. — În plin războiu, campania electorală, pentru suprema magistratură a Statelor unite ale Americii, continuă cu intensitate crescândă.

Săptămâna trecută au luat cuvântul, în fața alegătorilor din diferite circumscripții, Președintele Roosevelt și Vicepreședintele U. S. A. dl Henry Wallace (conservator), precum și dl Thomas Dewey, candidatul partidului republican.

„Ziua economiei”

București 23 — „Ziua economiei” a fost fixată pe data de 31 Octombrie a. c.

Toți copiii ce se vor naște în aceea zi, vor primi din partea CEC câte un libel cu o depunere simbolică.

După ocuparea Belgradului

Trecând în vedere foloasele pentru aliați ale cuceririi Belgradului, corespondentul din Moscova al agenției Reuter spune că poarta spre Budapesta și Viena e de acum aproape deschisă. Cei 10.000 morți și 9000 prizonieri pierduți de Nemți în luptele pentru Belgrad n-au putut opri iureșul trupelor sârbe și rusești, cari, după ce au înconjurat capitala din 3 părți, au intrat cu motorizatele în oraș, dezorganizând pe inamic și nimicindu-le orice rezistență în ziua de 20 Oct. Nemții spun că frontul lor s'a repleat la Vest de Belgrad, dar nu vedem cum se mai pot ei salva câtă vreme ieșirea la Adriatică e închisă din Peloponez până la Nord de Muntenegru. Singura salvare e retragerea celor din Nordul Sârbiei până mai e vreme. Sârbii sunt doar la 5 km. de Zagreb!

Orașul Kraguevaț [100 km. sud de Belgrad] în care Germanii au ucis 6000 civili ca represalii pentru omorârea câtorva soldați nemți, e acum iar sârbesc.

Epilog la Aachen

Londra 23. — Dela Marele Cartier aliat al Generalului Eisenhower se anunță că comandantul german al forței Aachen a predat trupelor americane rămășițele formațiilor sale.

Atentat asupra lui Szallassy?

Ankara 22 — Cercurile informate din Suedia află că noul șef de stat ungar Fr. Szallassy nu mai poate stăpâni situația din Ungaria.

Zilele acestea el a și fost victimă unui atentat neisbutit pe deplin.

IN CURÂND APARE

† Nicolae

Mitropolitul Ardealului

Mântuește Doamne poporul tău
Cuvântări - - Discursuri - - Pastorale

Cartea prezenței ardelenesti în vâltoarea anilor de sbucium 1938—1944

Invățătura zilei

Eu luminez am venit în lume, ca
tot cel ce crede în mine să nu ră-
mâie în întunec.

Ioan 12, 46

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:

Marți 24 Oct. — M. Areta
Miercuri 25 Oct. — M. Marcian

Preoți cu crucea'n frunte

COMAN BACA

O întâlnire la Iași în 1918

Noemvrie 1918.

Toamnă târzie în Moldova. Și adieri de
desprimăvărare în duh dincoace de munți.

Guvernul Regatului României, sălășluit
vremelnic în capitala Moldovei, de unde di-
rija lupta de alungare a cotorpitorilor pămân-
tului românesc — luptă ce a culminat în le-
gendarul efort de arme dela Mărăști, Mără-
șești și Oituz — făcea preparativele trebuin-
cioase în vederea ocupării militare a Tran-
silvaniei. Solul Românilor din Ardeal, profe-
sorul de Teologie dela Seminarul „Andreian”
din Sibiu, Dr. Nicolae Bălan, abia sosise la
Iași cu știri proaspete și exacte, pentru Rege
și factorii de răspundere, privitoare la evoluția
evenimentelor dela noi, la așteptările intrigu-
rate ale poporului și la acțiunea intelectua-
lilor constituiți în comitete naționale de eli-
berare.

La hotelul unde trăsesese profesorul Ni-
colae Bălan, era un adevărat pelerinaj. Întâ-
nirile cu fruntașii vieții politice din România
mică alternau cu vizitele refugiaților ardeleni,
cari veniau să afle știri de-acasă.

Intr'una din zile, apărui acolo o româncă
în port veritabil săliștenesc. Purta de mână
doi copii, o fetiță și un băiat.

— Părintele Coman Baca s'a înapoiat
cu bine acasă. Intr'una din Duminecile trecute
am fost la sf. Liturghie în Poplaca, iar după
aceea am vorbit amândoi poporului, care se
adunase în număr mare, — îi spuse profesorul
Nicolae Bălan.

— Domnule Profesor, soțul meu trăiește
cu adevărat?

Nu-i venea să creadă. O podidise plânsul.
Trei ani de zile zăcuse parohul nostru din
Poplaca în temnițele ungurești. Fusese acuzat
de spionaj și în urma unui proces senzațional,
condamnat la moarte prin ștreang, împreună
cu alți preoți și intelectuali români din Ardeal.

Intr'una din serile trecute, în grădina Re-
ședinței Sale, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al
Ardealului mi-a povestit mișcătorul episod al
întâlnirii la Iași cu maica preotească din Po-
placa Sibiului, care luase drumul pribegiei
după ce părintele Coman Baca fusese arestat
și osândit la moarte.

Pătimirea sa răscumpărătoare o vom
rememora cu alt prilej.

GRIG

Chemare

Pentru continuarea activității muzi-
cale, — care a făcut întotdeauna cinste
orașului Sibiu — și spre a fi la înălțimea
evenimentelor mari prin cari trece acum
omenirea:

Invităm pe toți cari cultivă nobila
artă a Muzicii (instrumentiști: profesioniști
și amatori, — femei și bărbați, din toate
păturile sociale și indiferent de naționali-
tate) a se prezenta începând cu ziua de
Luni 23 Octomvrie 1944, între orele 12—1
și 5—7, în strada General Moșoiu Nr. 2,
pentru „Inscriere”, urmând a înființa Or-
chestra Filarmonică a orașului nostru.

În numele Comitetului de Inițiativă:

Prof. Cpt. Nicolae R. Ioan

Șeful muziceii Militare
Membru în Societ. Compozitorilor Români

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae.

Din Ardealul desrobît

Ne scrie preotul din Comolău

Păr. Ioan Rauca din Comolău
[jud. Treiscaune], raportează Prea
Veneratului Consiliu arhiepisco-
pesc ort. rom. din Sibiu, printre
altele următoarele:

În noaptea de 13 Sept. 1940, un
grup de unguri veniți din com. Recl, sat
vecin, s'au asociat cu ungurii din com.
Comolău și după ce-au spart ușa bisericii
au adunat strănile în mijlocul ei și cu pae
le-au dat foc. Acest incendiu n'a putut
nimici clădirea bisericii până în temelie
căci au rămas zidurile întregi și o
parte din acoperiș, însă impracticabil.
Consiliul comunal sub președinția preo-
tului reformat *Ferenț Iosif* a hotărât
demolarea bisericii cu prestație comu-
nală. Acest plan nu le-au reușit căci
n'a participat nimeni. Preotul care avea
nevoie de materialul bisericii pentru a-și
termina casa parohială reformată totuși o
dăruiește cu ajutorul a 10 unguri dându-le
jumătate din material pentru oboșală.
Materialul rămas l-au pus în licitație pu-
blică cumpărându-l biserica reformată
pentru suma de 135 (una sută treizeci și
cinci) pengő fără să se știe unde s'au vâr-
sat acești bani. La această licitație ro-
mânii n'au avut voie să participe.

În prezent din biserică nu mai este
decât doar locul unde a fost clădită și în-
frumusețată cu atâta muncă și jertfă din
parte a acestor români.

Obiectele sfinte au fost luate cu mine
în refugiu afară de un patralir pe care
l-am găsit sdrențuit. De asemenea Trlodu
și un Mineiu le-am găsit rupte. Registrul
de cassă, Matricola botezaților, a morți-
lor, registrul de cununii, al buneiînvoiri și
ștampila parohială, au fost ridicate dela
epitropul bisericii și nici până în ziua de
astăzi n'am putut da de urma lor.

În ceea ce privește averea parohială
vă fac cunoscut următoarele:

Dupăce credincioșii bisericii noastre
au fost forțați să treacă la religia refor-
mată, averea parohială formată din 31
jug. pământ arabil dinainte de războiul
mondial, iar 1 jug. din reforma agrară a fost
administrat de Bernald Gyözö din com.
Anghelș, însărcinat al prefecturii Trei-
scaune. Bani rezultati timp de trei ani
1941—1943 au fost predați prefecturii din
Sf. Gheorghe fără să știm ce destinație
au luat mai departe. Este de observat că
aceste arânzi n'au fost predate episcopiei
de Cluj, după cum afirmă preotul Petruș...
din Sf. Gheorghe. Arânzile pe anul 1944
au fost încasate în parte și se găsesc la
dl Bernald Gyözö, urmând ca în termenul
cel mai scurt să-și dea socoteala.

Biserica ort. rom. Comolău în afară
de pământul arabil mai posedă și 32 jug.
pădure. Din ordinul prefecturii de Trei-
scaune în anul 1943 s'a executat o tăiere
din care a rezultat circa 26 stânjinii de
lemn distribuite la primăriile și școlile
din com. Comolău și Sântion-lunca.

Este de observat că pământul bise-
ricii a fost expropriat în anul 1943 de
Statul maghiar, la propunerea comitetului
comunal și la insistența preotului reformat.
Scopul acestei exproprieri a fost scoate-
rea satului din groapă și stabilirea lui sus
pe deal. În vederea acestui fapt au im-
părțit pământul în 98 loturi de case, din-
tre cari 90 s'au distribuit ungurilor iar 8
la români. Prețul exproprierii a fost de
18000 pengő, însă episcopia Clujului a re-
fuzat categoric primirea acestor sume.

Astăzi pământul Bis. ort. rom. for-
mat din două loturi, unul de 16 jug., iar
altul de 15 jug., având la mijloc pământul
bisericii reformate de circa 20 jug. ne-
atins, se găsește împărțit și cu mare greu-
tate își poate reveni pentru agricultură.
Casa parohială se găsește în condi-
țiuni bune.

In ajutorul victimelor războiului

București 23 — Toți acciden-
tații de război din cadrele Apă-
rării Passive, luptători împotriva
parașutiștilor, ș. a., au fost asimi-
lați cu invalizii.

Cei vizați, sunt îndrumați să-și
ceară drepturile conferite prin lege.

Germani refugiați

În curs numai de 24 de ore
au intrat în Elveția peste 25 de mii
de refugiați din Germania. Din
cauza aceasta guvernul elvețian
a anunțat, că de aici încolo nu
mai permite intrarea nici unui
refugiat pe teritoriul Elveției.

Alte țări neutre au făcut la fel.

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Ar-
matei Române a dat urmă-
torul comunicat asupra ope-
rațiunilor desfășurate în 20
Octomvrie:

În Transilvania de Nord-
Vest, trupele noastre în legă-
tură cu trupele sovietice con-
tinuă luptele pentru înfrân-
gerea ultimelor rezistențe ina-
mice din zona Satu-mare-Ca-
reii mari. În Ungaria, trupele
române și trupele sovietice
duc lupte îndârjite în special
în zona Solnoc.

La Nord de Dobrișin a
fost ocupat orașul Nyiregy-
háza.

Frontul din Răsărit

Londra 23 — Forțele sovietice
desfășurându-se într'un arc gigantic
în Cehoslovacia au atins granița
cehoslovacă-maghiară și se apropie
de Budapesta. Ieri au înaintat
peste 30 km. Principala linie de
retragere a trupelor germano-ma-
ghiare din Ungaria a fost tăiată.
De asemenea, la nord-vest de Se-
ghedin, armatele rusești înaintază.

Forțe aeriene aliate, pornind
de pe baze din Italia, sprijină ac-
țiunea rusească din Ungaria. Un
mare număr de vapoare au fost
scufundate pe Dunăre. Traficul pe
Dunăre a scăzut cu 60%.

Credincioșii bisericii noastre timp
de patru ani au fost batjocoriți, bătuți,
boicotați, gospodăriile lor devastate în
deosebi în primele trei săptămâni de ocu-
pație maghiară, pentru că în cele din urmă
să fie forțați să treacă la religia reformată
absolut toți. Odată cu descinderea mea în
mijlocul lor, toți au revenit la vechea re-
ligie, cu mare dragoste.

Atâta timp cât este vorba de do-
leanțelor lor, pot afirma că nu doresc al-
ceva decât ca acei barbari cari le-au ars
și dărâmat biserica să le-o clădească din
nou și să fie pedepsiți după merit. Tot-
odată nu admit sub nici o condițiune pri-
mirea acelor în sânul bisericii noastre.

Trupele rusești au trecut Dunărea

Moscova 22 — Înaintând spre
Vest, trupele rusești au curățat
în sudul pusteii maghiare tot spa-
țiul dintre Tisa și Dunăre, ocu-
pând pe malul vestic al Dunării
orașul Baia.

Comunicat venit la timp

Comandamentul Corpului 6 Te-
ritorial, Sibiu, a dat, pe ziua de 18
l. c., un comunicat în care dis-
pune ca, începând din această zi,
circulația pe străzi, în orele ad-
mise prin ordonanțe, se face nu-
mai în interesul lucrului sau ne-
voilor gospodărești.

Plimbăreții găsiți fără rost pe
străzi, vor fi înscrși la muncă de
folos obștesc, iar militarii vor fi
sanționați cu asprime.

Frontul din Balcani

Londra 22 — Forțele rusești
au cucerit două orașe la Sud-Vest
de Belgrad.

În Grecia, trupele britanice au
curățat grupul insulelor Ciclade la
Sud-Est de Atena, și au eliberat
insula Lemnos.

Frontul din Apus

Londra 23 — În vestul Olan-
dei, trupele britanice și canadiene
au înaintat 5 km., pe un front de
10 km. Portul Breschen de pe e-
stuarul canalului Escaut a fost
capturat. Forțele aliate se află la
10 km. de Bois-le-Duc.

Aproape 2000 avioane ame-
ricane au atacat în cursul zilei de
ieri obiective în Germania, fără să
sufere vreo pierdere.

În Italia, armata a V, înaintând
pe șoseaua Rimini-Bologna, a cu-
cerit trei înălțimi.

Londra 23 — Zona interioară
din Franța a trecut sub control
francez. Zona de război rămâne
sub control aliat.

Londra 23 — Armata roșie a
atins frontiera norvegiană.

Ultima oră

Comunicatul militar so-
vietic al biroului de informa-
țiuni face cunoscut că în ziua
de 22 Octomvrie trupele so-
vietice au ocupat mai multe
localități impotante la Nord
de Dobrișin, printre cari și
Nyiregyháza atingând Tisa
superioară în mai multe
puncte.

În Jugoslavia, între Tisa
și Dunăre, au ocupat Szombor,
iar la Nord de Belgrad, tre-
când Sava au cucerit orașul
Semun.

Radio Berlin a anunțat în
noaptea de 21 spre 22 Oct.
că regentul Ungariei a sosit
într-o localitate din Sudul
Germaniei, cu familia sa, după
ce a cerut găzduire guver-
nului german.

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu.